

Between the Doors / Mezi dveřmi

Sofie Tobiášová, Tobias Izsó

Curated by Eva Slabá

7. 9. - 26. 10. 2024

„Je to příčinou opakujících se mýlek. Stává se, že ten, kdo vstoupí nesprávnou síní na nesprávné schodiště, se ocitne v tenatech bludiště cizích bytů, pavlačí a neznámých průchodů do cizích dvorů a úplně zapomene, kam a proč chtěl původně jít. Teprve po mnoha dnech, během nichž se dostane na scestí, po mnoha podivných a spletitých dobrodružstvích, si jednoho kalného rána, ztrápený výčitkami svědomí, vzpomene na domov.“¹

Komorní prostor ve dvoře galerie hunt kastner vyplňuje tichá melancholie a jistý typ blízké nostalgie. V opilé záplavě růžolící se podlahy, jejíž odlesky měkce olizují stěny, se zjevují na první pohled familiární předměty domácího života: starožitný dřevěný kabinet, vozík s parukami, odkopnutá obuv. Několik pláten vyvedených v hřejivých barvách zabydlují strohost bílé plochy stěn. Jakoby byl ve vzduchu téměř cítit výluh z bergamotového čaje, poštovní schránka byla plná neotevřené pošty a v povzdálí neúnavně drnčel telefon, ten který je hned vedle mosazného popelníku, s nabídkou na večerní zakouřenou skleničku vína. Pod hávem teplé rodinosti, jež Sofie Tobiášová a Tobias Izsó budují, lze ale tušit napětí. Jako bychom svojí přítomností narušili soukromý život věcí, stali se součástí momentu, kdy si i ony potřebují na chvíli vydechnout a nám se tak naskytla příležitost nahlédnout jejich nemaskovanou tvář pod povrchem zjeté každodennosti, kdy kabinet z poloviny minulého století vlastní ruce a sušící se prádlo uvězněné v plátně ukáže svůj obličej.

Oba umělci pracují s motivy, které mají silnou antropomorfní kvalitu – nábytek, předměty, dokonce i situace v jejich podání žijí, reagují na nás a nutí nás tak k zamyšlení nad naší vlastní identitou a každodenními rituály. Výtvarné uchopení povahy věcí či situací od Tobiášové a Izsó vynáší na světlo dojmy, které pro ně jednotlivé jevy definují, když se člověk zrovna nedívá, ale spíše jen cítí. Přestože jsou plátna Tobiášové silně imaginativní, nesou v sobě cosi upřímně známého, téměř až retrospektivního, okamžiky, které si paměť vyjeví, až když není rušena: na jednom pozorujeme moment utopení vlastního, ještě ospalého syrového neupraveného odrazu v sifonu nefritového umyvadla; na druhém pak majestátní koně v záplavě hořícího venkovského slunce; na třetím zase vernisážové hosty v zšeřelém městském osvětlení.

Antropomorfní kvalita Izsóva kabinetu z poloviny minulého století vyvolává pocit neklidu, když si nejsme jisti, jestli na nás útočí, či se nás chystá obejmout, stejně jako když jsou načechraná paruka a kožené polobotky zkoprnělé v materiálu, jež jim není vlastní. Jemně zpracovaná dýha, kterou Izsó využívá na povrchu svých objektů, připomíná performativní skořápku – kolik bolesti vyžaduje prošlápnutí nového módního páru obuvi a nakolik hořkosladké je odložení paruky po dlouhém společenském večeru? A co nám jejich tichá přítomnost ve skutečnosti říká o nás samotných? Blahobyť artefaktů jakoby zanevřel na svoji funkci; probouzejí se a dožadují se vlastního údělu. Všednost a její autentické zobrazení se stává metaforou složitosti sebe sama, kde s existenciální úzkostí bojuje i nábytek či šaty.

Surreálná optika maleb Tobiášové a hravé narážky na opotřebované pohodlí maloměstkého buržoazního světa Izsá evokují svět, který možná už dávno zmizel, dětskou paměť včerejška či snad napůl dovytvořené vzpomínky, ve

¹ Bruno Schulz, *Skořicové krámy*, 2024, s. 17.

kterých jsou lidé fantomy – občas přítomní, jindy zase spíše ztraceni v okolí, které je více lidské než oni sami. Dochází tak k odlehčenému zkoumání propletených souvislostí mezi identitou, dědičností (rodinnou, kulturní, uměleckou), normami a rolí ve světě. Výstavu Tobiášové a Izsza lze tak vnímat jako nahlédnutí klíčovou dírkou, prostor mezi tím, co známe a tím, co teprve objevujeme, moment prolísování cizího deníku, chvílí těsně před tím, než se otočíme na podpatku na prahu mylně zvolených dveří a koutkem oka zahlédneme tušené, sdílené a přesto hluboce soukromé.

Text Eva Slabá

Sofie Tobiášová (*1996) je absolventkou malířského ateliéru Volné umění II (Jiří Černický, Michal Novotný) na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Studovala rovněž v malířském ateliéru Henninga Bohla na vídeňské Die Angewandte, v roce 2019 pak prošla studijní stáží na izraelské Bazalel Academy of Art and Design. Od roku 2022 žije a pracuje střídavě mezi Prahou a Itálií. Náměty jejích děl zahrnují soubor každodenních předmětů a situací, které obvykle vycházejí z všedního života nahlíženého optikou snu a osobní mytologie. Sólově Tobiášová vystavovala ve své domovské galerii UNA (Piacenza, Itálie), Berlínském modelu (Praha), City Surfer Gallery (Praha) nebo Holešovické Šachtě (Praha). Aktuálně je možné její díla vidět na Zlínském salónu mladých (Trienále současného umění od 17. 9.). Čekají ji výstavy v Galerii Kurzor (Praha), Castiglioni Gallery (Milán, Itálie), Cabanon Paris a Galleri CC (Malmö, Švédsko).

Tobias Izsó (*1997) je absolventem ateliéru fotografie vídeňské Die Angewandte u Gabriele Rothemann, během svých studií se ale rozhodl věnovat soše (objektu). V roce 2021 a 2022 tak prošel dvěma sochařskými stážemi a to v Praze: jednou na AVU, podruhé na UMPRUM. Pro jeho uměleckou praxi je charakteristická práce s asambláží – různé materiály jako jsou dřevo a textil (ať už nové či recyklované) či nalezené předměty složitě vyřezává, ohýbá, lakuje a zdobí, čímž posouvá jejich významové roviny. Čerpá přitom z všedních předmětů domácího života a tím zpochybňuje narativy, které připisujeme osobním prostorům a věcem. V minulosti vystavoval například ve vídeňské Galerie König 2 (sólově), Fotogalerie Wien, Rakouském kulturním fóru v Praze. Aktuálně je možné jeho práci rovněž vidět v Holešovické Šachtě (Praha). V budoucnu ho čekají výstavy v Lentos Museum (Linz, Rakousko) a v Kunstverein Dresden (Dráždany, Německo).

Rádi bychom poděkovali Ministerstvu kultury ČR a HL. městu Praze za dlouhodobou podporu našeho programu.